

شناسایی و اولویت‌بندی موانع گردشگری ورزشی در فضاهای عمومی شهری

مرضیه الفته

کارشناس ارشد مدیریت ورزشی

مهدی سوادى^۱

عضو هیات علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد قشم، قشم، ایران

تاریخ پذیرش مقاله: ۱۳۹۵/۲/۱۸

تاریخ دریافت مقاله: ۱۳۹۴/۱۲/۲۰

چکیده

پژوهش حاضر باهدف بررسی موانع گردشگری ورزشی در فضاهای عمومی شهری و پارک‌های بانوان شهر شیراز است. روش پژوهش حاضر براساس هدف تحقیق، کاربردی و از نوع میدانی می‌باشد. برای گردآوری داده‌های مربوط به متغیرهای مورد بررسی از پرسشنامه محقق ساخته استفاده شد. روایی پرسشنامه با نظرسنجی از اساتید و متخصصان مرتبط تأیید شد. پایایی کلی پرسشنامه با آزمون آلفای کرونباخ مورد تأیید قرار گرفت ($\alpha > / 77$). جامعه آماری این تحقیق با توجه به هدف اصلی تحقیق شامل زنان مراجعه کننده به فضاها و پارک بانوان شهرستان شیراز می‌باشد. تعداد ۳۰۰ نفر از زنان مراجعه کننده به پارک بانوان به‌عنوان نمونه در نظر گرفته شدند. برای توصیف داده‌های جمع‌آوری شده از آمار توصیفی و استنباطی و از آزمون‌های تحلیل عامل اکتشافی و آزمون فریدمن استفاده گردید. نتایج تحقیق نشان دادند که عوامل فردی و شخصی، محدودیت زمانی، عامل روان‌شناختی، ضعف مدیریت، عدم آگاهی و آموزش، محیط اجتماعی، عدم مشارکت و حمایت اطرافیان و محیط فعالیت به ترتیب موانع توسعه گردشگری ورزشی در پارک بانوان شیراز بودند. به‌طور کلی فضاهای طبیعی، پارک‌ها و دیگر فضاهای سبز شهری بستر مناسبی برای توسعه گردشگری ورزشی فراهم نموده است که با برداشتن عوامل بازدارنده می‌توان گردشگران ورزشی بیشتری را جذب فضاها و پارک‌های شهری نمود.

واژگان کلیدی: گردشگری ورزشی، پارک بانوان، فضاهای عمومی شهری

مقدمه

صنعت گردشگری در قرن بیست و یکم از ستون‌های اصلی در اقتصاد ملی هر کشور روبه‌پیشرفت به شمار می‌رود. سال ۲۰۱۵ شاهدی بر تحولات مهم این صنعت در عرصه جهانی بود. اهمیت روابط درهم‌تنیده گردشگری با سیاست‌های بین‌المللی و پویایی اقتصاد جهان را بیش‌ازپیش آشکار می‌سازند. مطابق گزارش سازمان جهانی گردشگری، افزایش تعداد مقاصد گردشگری و سرمایه‌گذاری در بخش گردشگری در سراسر جهان به عاملی کلیدی در پیشرفت اقتصادی- اجتماعی تبدیل شده است، زیرا موجب خلق شغل و ایجاد نهادها، درآمد صادراتی و توسعه زیرساخت‌ها می‌شود. در طول ۶ دهه اخیر گردشگری، توسعه و تنوع مستمری را تجربه کرده و یکی از بزرگ‌ترین و پررشدترین بخش‌های اقتصادی در جهان شده است. این صنعت امروزه در ردیف صنعت‌های پردرآمد، پاک و پرونق دنیا قرار دارد و از هر ۱۵ نفر شاغل یک نفر در این بخش فعال می‌باشند. از طرفی صنعت گردشگری دنیا ابعاد متنوعی همچون توریسم درمانی، ورزشی، فرهنگی، غذایی، روستایی و گردشگری یافته است. بر اساس سازمان جهانی جهانگردی ایران دارای رتبه پنجم جاذبه‌های طبیعی و رتبه دهم جاذبه‌های باستانی و تاریخی است. مطالعات نشان داده است که بخش گردشگری روز به روز گسترده‌تر شده و حتی در شرایط بحران اقتصادی جهان از رونق برخوردار است (مؤمنی، ۱۳۹۳، ۴).

صنعت گردشگری ورزشی از تلفیق صنعت گردشگری به‌عنوان یکی از صنایع مهم و برتر جهان ورزش به‌عنوان صنعتی قدرتمند و با اهمیت در دنیا، موجب شده که یکی از شگفت‌انگیزترین صنایع خدماتی، به نام صنعت گردشگری ورزشی پدید آید، «کشورهای مختلف دنیا، همواره در تلاش‌اند تا با تدوین استراتژی‌های مختلف، بیشترین بهره‌برداری را از این صنعت بزرگ و ارزشمند کسب کنند.» براساس این گزارش، در ایران نیز این پدیده به‌صورت جسته و گریخته توسط برخی از نهادها و مؤسسات دولتی و خصوصی در حال گسترش است؛ اما سیاست مناسب و یگانه‌ای مشاهده نمی‌شود و به‌رغم رویکرد مثبت حاکمیت و اسناد بالادستی مانند سند جامع توسعه ورزش و مواد برنامه پنجم توسعه به دو حوزه ورزش و گردشگری، سیاست‌گذاری مطلوب در گردشگری ورزشی (ناشی از تلفیق دو مقوله ورزش و گردشگری) در راستای هم‌افزایی نهادها و سازمان‌هایی که به‌گونه‌ای در این امر دخیل هستند و جلوگیری از هرج‌ومرج، مغفول مانده است. نرخ رشد صنعت گردشگری ورزشی حدود ۱۰ درصد در سال برآورد می‌شود. مسافرت به دلایل غیر تجاری (تعطیلات) یا تجاری (غیر تعطیلات، حرفه) برای شرکت یا مشاهده فعالیت‌های ورزشی، به‌عنوان گردشگری ورزشی شناخته می‌شود. به‌طور کلی گردشگران ورزشی یا تماشاچیان هستند و یا گردشگران ورزشی فعال که خودشان در حین سفر به فعالیت‌های مختلف ورزشی می‌پردازند. بعضی از کشورهای جهان از جاذبه‌های طبیعی زیادی برای توسعه گردشگری ورزشی برخوردار هستند و با استفاده از این فرصت‌ها توانسته‌اند گردشگری ورزشی را در کشور خود توسعه دهند (سوادی، ۱۳۹۴، ۵۸).

گردشگری ورزشی یکی از مهم‌ترین گونه‌های گردشگری است. گسترش مجموعه‌ای از فعالیت‌های متناسب با شرایط منطقه که حضور پیوسته گردشگران را تضمین کند عنصر کلیدی برای توسعه گردشگری ورزشی و تأثیر اقتصادی پایدار ناشی از آن است. یکی از مهم‌ترین عواملی که بر توسعه گردشگری یک کشور اثرگذار است منابع طبیعی است. منابع طبیعی شامل آب‌وهوا، سواحل، دریا و پارکها و چشم‌اندازها و مناظر پنهان است. برخی از

فعالیت‌هایی ورزشی تفریحی که در این جاذبه‌های طبیعی ورزشی انجام می‌شوند و بر توسعه گردشگری ورزشی مؤثر هستند شامل قایقرانی، پیاده‌روی، موج‌سواری تیراندازی و دیگر فعالیت‌های مفرح می‌شود. (مؤمنی، ۱۳۹۳، ۱۹). ورزش یکی از فعالیت‌های مهم هنگام گردشگری است و گردشگری و مسافرت نیز با انواع گوناگون ورزش همراه است. با شنیدن اصطلاح گردشگری ورزشی، تمام حوادثی که توجه افراد را جلب می‌کنند، مثل بازی‌های المپیک، جام‌های جهانی و رقابت‌های منطقه‌ای و قاره‌ای به‌عنوان گردشگری ورزشی معرفی می‌شود که امروزه به‌عنوان یکی از انواع گردشگری، بسیار مورد علاقه و استفاده مردم سراسر دنیا واقع شده است. به نحوی که برگزاری انواع مسابقات ورزشی جهانی، منطقه‌ای و ملی، به انگیزه‌ای بسیار قوی برای حضور و شرکت مردم در محل برگزاری این مسابقات تبدیل شده است و این خود دلیلی موجه برای اقدام دولت‌ها به برنامه‌ریزی‌های جامع و کلان، برای ساخت تأسیسات زیربنایی و روبنایی در کشور خود است. به همین دلیل گردشگری ورزشی به‌عنوان یک صنعت رقابتی که آثار اقتصادی فراوانی دارد، شناخته شده است. باوجود رویکردهای مثبت مدیریت نظام ورزش و نظام سلامت در حوزه اوقات فراغت عمومی، همچنان گزارش‌ها و شواهدی مستند و متعدد از فقر حرکتی و عوارض ناشی از آن در زندگی شهرنشینی مردم استان‌های محروم یا اقلیم جغرافیایی خشک کشور گزارش شده است که حاکی از وجود یک معضل اجتماعی نگران‌کننده می‌باشد (سوادی، ۱۳۹۴، ص ۵۱). به همین دلیل اپیدمی بی‌حرکتی موضوعی پیچیده بوده و چالش‌های زیادی را پیش روی سازمان‌های مسئول در حوزه فراغت، سلامت ورزش قرار داده است (شهبازی، ۱۳۹۲). این درحالی است که فعالیت بدنی بخش اساسی سلامت عمومی یک جامعه بوده و به‌عنوان یک مؤلفه اساسی برای داشتن یک سبک زندگی سالم همواره مورد تأکید می‌باشد. به‌طور کلی ارتباط خطی معکوسی بین میزان فعالیت بدنی و همه دلایل منتهی به مرگ‌ومیر وجود دارد به‌گونه‌ای که میزان فعالیت بدنی با کیفیت مربوط به سلامتی در زندگی مرتبط بوده و رضایت از زندگی، رابطه مثبتی با آن دارد (شهبازی، ۱۳۹۲، ۱۵).

توسعه ورزش در پارک‌ها و فضاهای طبیعی بخشی از توسعه اقتصادی-اجتماعی ملی است. به‌طور کلی، توسعه جریان‌ها است که در خود تجدید حیات و سمت‌گیری متفاوت کل نظام اقتصادی-اجتماعی را به همراه دارد. سوتیریادو و شیلبری^۱ (۲۰۰۸) توسعه ورزش را مشتمل بر ساختارها، سیستم‌ها، فرصت‌ها و فرآیندهایی می‌دانند که افراد را قادر می‌سازد در ورزش و تفریحات شرکت کنند و عملکرد خود را تا سطح دلخواه ارتقاء دهند. بسیاری از کارشناسان معتقدند ایمنی شهرها منوط به امکان استفاده همه گروه‌های سنی جنسی از فضاها بوده و تفاوت‌های سنی و جنسیتی در ساختار شهرها باید موردتوجه قرار گیرند ساخت‌وساز و برنامه‌ریزی‌های شهری نادرست استفاده اقشار مختلف جامعه را از فضاهای شهری سالمندان، معلولان، کودکان، تحت تأثیر قرار می‌دهد؛ به‌طوری‌که گاهی به خاطر نبود توجه کافی در حوزه گردشگری و به‌طور ویژه برای زنان سبب محرومیت زنان از زندگی سالم و صحیح شهری می‌شود در این میان، زنان، به سبب محدودیت‌های اجتماعی و فرهنگی موجود در کشور، عمدتاً امکان بهره‌مندی از فضاهای شهری را ندارند. از سوی دیگر، این فضاها عموماً فضاهایی مردانه بوده و به سبب ویژگی‌های کالبدی خود امکان حضوری ایمن را برای زنان فراهم نمی‌سازند. به‌منظور مناسب‌سازی فضاهای شهری برای

^۱ - Sotiriadou & Shilbury

گردشگری زنان، اهداف امنیتی، سرزندگی مکان‌ها، سهولت دسترسی به خدمات و امکانات شخصی و جمعی، و تقویت حس تعلق به مکان را پیشنهاد می‌کنند یکی از این مکان‌ها پارک‌های بانوان هستند. این پارک‌ها نقش اجتماعی، اقتصادی، و اکولوژیکی دارند و با مزایایی چون درمان بیماری‌های روحی، فراهم کردن محیطی مطلوب برای پرورش کودکان، یکپارچگی اجتماعی، حفظ آسایش، و نظایر این‌ها شاخصی برای ارتقای کیفیت فضای زندگی و توسعه جامعه محسوب می‌شوند. از طرفی، ایجاد پارک‌ها، به‌منزله یکی از فضاهای عمومی مهم خدماتی شهر، نقش مهمی در ارتقای موقعیت اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی، و زیست‌محیطی نواحی شهری دارند. این فضاها به‌موافقت رشد و متراکم شدن نواحی شهری در جوامع مختلف موردتوجه قرار گرفته‌اند و راهبردهای گوناگونی برای مکان‌یابی و توزیع مناسب آن‌ها در محیط‌های شهری ابداع و به کار گرفته شده است (تیموری، ۱۳۸۹، ص ۱۳۷).

همچنین استقرار این پارک‌ها از یک سو به جهت تأثیری که بر کیفیت زندگی شهری و نیل به توسعه پایدار دارند و از سوی دیگر به دلیل بار مالی بدون بازگشت سرمایه و سودی که برای شهرداری‌ها بر جای می‌گذارند، ارزش بررسی گسترده‌ای را دارد به‌رغم اهمیت زیادی که پارک‌ها و فضاهای سبز دارند، شیوه ارائه خدمات توسط این بخش ممکن است در موارد زیادی نارضایتی افراد را به دنبال داشته باشد. درحالی‌که یکی از شاخص‌های ارزیابی مطلوبیت فضاهای تفریحی، میزان رضایتمندی و آسودگی بهره‌برداران در زمان استفاده از این‌گونه محیط‌هاست و یکی از مقولات سنجش و کارآمدی ارائه خدمات در سازمان‌های دولتی، میزان رضایتمندی مردم از کیفیت خدمات ارائه شده از سوی آن‌هاست به‌طورکلی، ذکر این نکته ضروری است که با توجه به حاکمیت ساختار مردسالارانه، بر جوامع ما، دسترسی زنان به فضاهای عمومی، امکانات، و خدمات محدود است. برای جبران این‌گونه محدودیت‌ها و محرومیت‌ها، اختصاص امتیازاتی به بانوان ضروری به نظر می‌رسد. ایجاد پارک بانوان نیز با این ایده تحقق‌یافته که به نوعی با محرومیت علیه زنان مقابله شود. اما ایجاد این‌گونه امکانات، بدون ارزیابی نگرش‌های جنسیتی، تصویر ذهنی رضایت زنان از این خدمات را ارائه نمی‌دهد (زنگی‌آبادی، ۱۳۸۷، ص ۱۷۰).

به دلیل وضعیت جمعیت‌شناسی فعلی کشور و تغییرات و چالش‌های فراوان آن، به نظر می‌رسد این عوامل اهمیت ویژه‌ای داشته باشند و در توسعه گردشگری ورزشی مخصوصاً در سطح استانی باید در نحوه توزیع امکانات و برنامه‌ها به آن‌ها توجه اساسی داشت، بنابراین مطالعه این عوامل جهت دستیابی به اهداف مدیریتی و نهادی امری بس ضروری است. بررسی مطالعات خارجی در این زمینه نشان می‌دهد که برای گسترش عمومی شرکت‌کنندگان در ورزش باید قشرهای مهم مانند: محققین، سیاست‌مداران و افراد باتجربه را شرکت داد، همچنین تغییر ارزش‌های ورزش همگانی ناشی از سیاست‌های ورزشی دولت‌ها بیشتر تحت تأثیر مسائلی مانند هزینه امکانات ورزشی، الگوهای رایج و قدرت اقتصادی مردم است (سوادی، ۱۳۹۴، ص ۶۶).

پارک بانوان با اهداف اولیه ایجاد مکان مناسب برای انجام فعالیت‌های ورزشی و تحرک بانوان، ایجاد فضای آموزش و مهارت‌های مورد نیاز بانوان به منظور کاهش استرس‌ها و فشارهای روانی، فراهم آوردن فضای برقراری ارتباطات اجتماعی، تأمین امنیت اجتماعی و سلامت خانواده و حضور بانوان در عرصه‌های گوناگون اجتماعی افتتاح شد، اهمیت پارک بانوان در آزادی عمل زنان در پوشش و فراهم شدن امکانات مهم آزادی عمل زنان برای فعالیت‌های

ورزشی و تفریحی در پارک است که این موضوع به افزایش سطح سلامت و روانی زنان، ایجاد روحیه شاد و تخلیه انرژی در زنان و احساس امنیت در فضای پارک کرده است. شرکت در فعالیت‌ها و کلاس‌ها و استفاده از امکانات پارک نیز سبب غنی‌سازی اوقات فراغت زنان شده است (الفته، ۱۳۹۵، ص ۴۲).

به‌رغم اهمیت زیادی که فضاهای عمومی شهری و به‌طور ویژه پارک‌های بانوان در حوزه گردشگری ورزشی در شهرها دارند، شیوه ارائه خدمات توسط این بخش ممکن است در موارد زیادی نارضایتی بانوان را به دنبال داشته باشد. درحالی‌که یکی از شاخص‌های ارزیابی مطلوبیت فضاهای تفریحی، میزان رضایتمندی و آسودگی بهره‌برداران در زمان استفاده از این‌گونه محیط‌هاست. به‌طورکلی، ذکر این نکته ضروری است که با توجه به حاکمیت ساختار مردسالارانه بر جوامع ما، دسترسی زنان به فضاهای عمومی، امکانات، و خدمات محدود است. برای جبران این‌گونه محدودیت‌ها و محرومیت‌ها، اختصاص امتیازاتی به بانوان ضروری به نظر می‌رسد ایجاد پارک بانوان نیز با این ایده تحقیقیافته که به نوعی با محرومیت علیه زنان مقابله شود. اما ایجاد این‌گونه امکانات، بدون ارزیابی نگرش‌های جنسیتی، تصویر ذهنی رضایت زنان از این خدمات را ارائه نمی‌دهد. بنابراین، شناسایی و اولویت‌بندی موانع توسعه گردشگری ورزشی در فضاهای عمومی شهری ضروری به نظر می‌رسد.

روش‌شناسی پژوهش

روش پژوهش حاضر از نوع توصیفی-پیمایشی می‌باشد براساس هدف تحقیق، کاربردی و از نظر دسته‌بندی تحقیقات براساس مکان، از نوع میدانی می‌باشد. جامعه آماری این تحقیق شامل زنان مراجعه‌کننده به پارک بانوان شهرستان شیراز می‌باشد. در این تحقیق تعداد ۳۰۰ نفر از زنان مراجعه‌کننده به پارک بانوان شهر شیراز به‌صورت در دسترس انتخاب شده و به‌عنوان نمونه در نظر گرفته شدند. برای جمع‌آوری اطلاعات از پرسشنامه محقق ساخته استفاده شد به دلیل نبود پرسشنامه استاندارد در این زمینه محقق با مطالعه مبانی نظری و ادبیات تحقیق اقدام به طراحی پرسشنامه نمود. روایی این پرسشنامه از طریق بررسی روایی محتوای پرسشنامه توسط چند تن از اساتید مدیریت ورزشی تأیید شد. همچنین در این تحقیق به منظور تعیین پایایی پرسشنامه‌ها از روش آلفای کرونباخ استفاده شد. به این منظور با یک مطالعه مقدماتی بر روی ۳۰ نفر از جامعه آماری، پایایی درونی پرسشنامه مورد نظر مورد ارزیابی گرفت و مورد تأیید قرار گرفت. که در این پژوهش برای کل ابعاد پرسشنامه به ترتیب جدول زیر گزارش شده است.

جدول ۱، میزان پایایی ابعاد پرسشنامه براساس ضریب آلفای کرونباخ

ابعاد	سؤالات	ضریب آلفا
فردی و شخصی	۱-۱۴	۰/۷۷
محدودیت زمانی	۱۵-۲۱	۰/۷۷
عامل روان‌شناختی	۲۲-۲۷	۰/۶۷
ضعف مدیریت	۲۸-۳۵	۰/۸۶
عدم آگاهی و آموزش	۳۶-۴۳	۰/۸۸
اجتماعی	۴۴-۴۷	۰/۵۸
عدم مشارکت و حمایت اطرافیان	۴۸-۵۴	۰/۷۹
محیط فعالیت	۵۵-۶۳	۰/۸۸

در نهایت برای تجزیه و تحلیل داده‌های جمع‌آوری شده از نسبت‌ها و درصدها، میانگین، انحراف معیار، جداول توزیع فراوانی و رسم نمودار استفاده شد و در قسمت استنباطی از آزمون‌های تحلیل عامل اکتشافی و آزمون فریدمن استفاده گردید، پس از جمع‌آوری پرسشنامه‌ها کدگذاری شده و داده‌ها پس از جمع‌آوری به نرم‌افزار Spss نسخه ۱۸ وارد شده و با آمارهای توصیفی و استنباطی مورد نیاز مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

نتایج و یافته‌های تحقیق

جهت انتخاب آزمون آماری مناسب برای مقایسه مؤلفه‌ها با میانگین فرضی (آماري) ابتدا لازم بود که توزیع داده‌های میان مؤلفه‌های تحقیق مورد بررسی قرار گیرد. لذا برای این منظور از آزمون یک نمونه‌ای کالموگروف - اسمیرنوف بهره‌گیری شد.

همان‌گونه که در جدول ۲ مشخص می‌باشد وضعیت توزیع داده‌ها در همه مؤلفه‌ها شرط نرمال بودن وجود ندارد.

جدول ۲. نتایج آزمون یک نمونه‌ای کالموگروف - اسمیرنوف

فردی و شخصی	محدودیت زمانی	عامل روان‌شناختی	عدم آگاهی	اجتماعی	عدم مشارکت	محیط فعالیت
۱/۱۱۸	۱/۳۹۸	۱/۵۸۲	۲/۸۹۷	۲/۵۱۲	۱/۴۵۱	۱/۵۰۲
۰/۱۶۴	۰/۰۶	۰/۰۱	۰/۰۰۳	۰/۰۰۱	۰/۰۳	۰/۰۲۲

منبع: یافته‌های پژوهش

جدول بالا نشان می‌دهد که توزیع داده‌ها در همه متغیرهای تحت بررسی به جز مؤلفه فردی و شخصی و محدودیت زمانی در سطح ۰/۰۵ اختلاف معنی‌داری با توزیع نظری طبیعی دارد و لذا طبیعی نمی‌باشد.

به منظور بررسی موانع توسعه گردشگری ورزشی از تحلیل عاملی به شیوه اکتشافی^۱ استفاده شد. در بررسی‌های تحلیل عاملی نسبت متغیر به آزمودنی باید حداقل یک به ۲ باشد، بنابراین در این مطالعه اندازه نمونه کفایت می‌کند. همان‌گونه که در جدول ۳ مشاهده می‌شود، مقادیر به‌دست‌آمده برای شاخص کیزر-مایر-ولکین^۲ ۰/۷۹ و سطح معناداری آزمون کرویت بارتلت^۳ نیز ($p < 0/001$) است، بنابراین داده‌های پژوهش قابلیت عامل شدن را دارند. عوامل نهفته در مدل با روش تحلیل مؤلفه اصلی^۴ و چرخش مایل^۵ استخراج شدند. در پژوهش حاضر برای تحلیل عاملی مقادیر ویژه^۶ بالاتر از یک در نظر گرفته شد. بر این اساس، مقادیر ویژه چهار عامل بالاتر از یک می‌باشد، که در مجموع ۷۰ درصد واریانس گویه‌ها را تبیین می‌کند. نتایج حاصل از این تحلیل شامل مقادیر ویژه، درصد واریانس تبیینی این عوامل به همراه بارهای عاملی گویه‌های مختلف در هر عامل در جدول ۳ درج شده است. برای تفسیر نتایج از ملاک بار عاملی ۰/۴۰ استفاده شد که در تحلیل‌های عاملی معمول است.

جدول ۳. نتایج تأیید پیش فرض‌های تحلیل مؤلفه‌های اصلی موانع توسعه گردشگری ورزشی در پارک بانوان شیراز

پیش فرض	مقدار
مقدار کیزر-مایر-ولکین در مورد کفایت حجم نمونه	۰/۷۹
آزمون کرویت بارتلت	مقدار مجذور کای ۹۹۵/۴۳۹
	درجه آزادی ۲۸
	سطح معنی‌داری ۰/۰۰۰۱

منبع: یافته‌های پژوهش

^۱. Exploratory Factor Analysis (EFA)

^۲. Kaiser-Meyer-Olkin (KMO)

^۳. Bartlett's Test of Sphericity

^۴. Principal Components

^۵. Oblimin rotation

^۶. Eigen Values

عامل اول تقریباً با وضوح بالایی معرف بعد «فردی و شخصی» است. به طوری که ۱۴ گویه مربوط به این مؤلفه بار عاملی قابل ملاحظه‌ای (از ۰/۵۹ تا ۰/۷۱) در این عامل داشته‌اند. عامل دوم نشان‌دهنده بعد «محدودیت زمانی» است. هفت گویه از گویه‌های اصلی این مؤلفه، دارای بار عاملی از ۰/۶۰ تا ۰/۸۵ می‌باشد. عامل سوم در این جدول معرف بعد «عامل روان‌شناختی» است. بار عاملی گویه‌های اصلی این مؤلفه از ۰/۷۲ تا ۰/۷۹ در نوسان است. عامل چهارم نیز با توجه به محتوای گویه‌ها، بعد «ضعف مدیریت» نام‌گذاری شد. بار عاملی گویه‌ها از ۰/۶۵ تا ۰/۷۶ در این عامل قرار گرفته‌اند.

ادامه بررسی‌ها در جدول شماره ۴ نشان داد که عامل پنجم معرف بعد «عدم آگاهی و آموزش» است. به طوری که ۸ گویه مربوط به این مؤلفه بار عاملی قابل ملاحظه‌ای (از ۰/۵۳ تا ۰/۷۸) در این عامل داشته‌اند. عامل ششم نشان‌دهنده بعد «اجتماعی» است. چهار گویه از گویه‌های اصلی این مؤلفه، دارای بار عاملی از ۰/۶۷ تا ۰/۷۵ می‌باشد. عامل هفتم در این جدول معرف بعد «عدم مشارکت و حمایت اطرافیان» است. بار عاملی گویه‌های اصلی این مؤلفه از ۰/۶۷ تا ۰/۷۵ در نوسان است. عامل هشتم نیز با توجه به محتوای گویه‌ها، بعد «محیط فعالیت» نام‌گذاری شد. بار عاملی گویه‌ها از ۰/۶۰ تا ۰/۸۵ در این عامل قرار گرفته‌اند.

جدول ۴. نتایج تحلیل عاملی اکتشافی به روش مؤلفه‌های اصلی با چرخش مایل روی موانع توسعه گردشگری ورزشی

گویه‌ها (ماده)	بارهای عاملی			
	عامل ۱	عامل ۲	عامل ۳	عامل ۴
	فردی و شخصی	محدودیت زمانی	عامل روان‌شناختی	ضعف مدیریت
نداشتن فعالیت بدنی ورزش	۰/۶۹			
عدم احساس راحتی در فضاهای ورزشی در پارک بانوان	۰/۷۱			
تنبلی و سستی	۰/۵۳			
عدم علاقه به ورزش و لذت نبردن از آن	۰/۶۲			
سخت و خسته‌کننده بودن فعالیت بدنی ورزش و حضور در پارک بانوان	۰/۵۹			
مشکلات مالی و اقتصادی و بالا بودن هزینه‌های شرکت در فعالیت‌های ورزشی فوق برنامه	۰/۶۳			
داشتن تجربه‌های ناخوشایند از فعالیت بدنی در پارک بانوان	۰/۶۶			
داشتن احساس ناخوشایند نسبت به عرق کردن زیاد	۰/۷۴			
نداشتن مهارت کافی در هیچ یک از رشته‌های ورزشی	۰/۶۹			
کمبود خواب و استراحت		۰/۷۰		
زمان پر بودن حضور ورزش کردن در پارک بانوان		۰/۶۹		
وقت‌گیر بودن حضور در پارک بانوان		۰/۶۴		
مشغله‌های تحصیلی و مسئولیت‌های خانوادگی		۰/۶۹		
داشتن کار یا شغل پاره‌وقت		۰/۷۶		
تداخل زمان کار با زمان اختصاصی حضور در پارک		۰/۸۵		
فعالیت جسمانی زیاد در طول روز (غیر از فعالیت ورزشی)		۰/۶۰		
ترس از بدتر شدن مشکلات جسمانی			۰/۷۲	
قدرت و توان بدنی کم			۰/۷۳	
نجالتی بودن			۰/۷۳	
ترس از قرار گرفتن در جمع و حاضر شدن در پارک بانوان			۰/۷۲	
ترس از قضاوت دیگران درباره خود			۰/۷۹	
خودپنداره منفی (برداشت منفی از خود)			۰/۷۸	
عدم اختصاص بودجه به پارک بانوان از سوی نهادهای مسئول				۰/۷۶
عدم توجه به رشته‌های مورد علاقه مراجعین در پارک بانوان				۰/۶۶

۹۰ فصلنامه علمی - پژوهشی جغرافیا (برنامه‌ریزی منطقه‌ای)، سال ششم، شماره چهارم، پاییز ۱۳۹۵

۰/۶۵	عدم تخصص مربیان و کمبود مربیان آگاه و باتجربه		
۰/۶۵	برخورد نامناسب دست‌اندرکاران پارک بانوان		
۰/۶۴	ضعف بخش روابط عمومی شهرداری‌ها و دیگر سازمان‌ها		
۰/۶۸	عدم وجود رشته‌های ورزشی متنوع در پارک بانوان		
۰/۶۷	عملکرد ضعیف نهاد مختلف و عدم توجه کافی به پارک بانوان		
۰/۶۳	نبودن یا عدم فعالیت تشکلات و انجمن‌های مرتبط با ورزش بانوان		
۶/۹۲	۱۱/۴۶	۱۴/۰۷	۵۲/۳۶
درصد واریانس			
۰/۶۲۳	۱/۰۳	۱/۳۶	۴/۷۱
ارزش‌های ویژه			
۰/۷۰			
درصد واریانس تجمعی			

منبع: یافته‌های پژوهش

جدول ۵. نتایج تحلیل عاملی اکتشافی به روش مؤلفه‌های اصلی با چرخش مایل روی موانع توسعه ورزش همگانی

بارهای عاملی			
عامل ۸	عامل ۷	عامل ۶	عامل ۵
محیط فعالیت	عدم مشارکت	اجتماعی	عدم آگاهی و
آموزش			
			۰/۶۷
			۰/۷۷
			۰/۶۲
			۰/۷۳
			۰/۶۹
			۰/۶۹
			۰/۵۳
			۰/۷۸
		۰/۷۵	
		۰/۶۸	
		۰/۶۷	
		۰/۷۵	
	۰/۷۵		
	۰/۵۹		
	۰/۶۹		
	۰/۷۳		
	۰/۷۵		
	۰/۶۶		
	۰/۶۷		
۰/۷۰			
۰/۶۹			
۰/۶۴			
۰/۶۹			
۰/۷۶			
۰/۸۵			
۰/۶۰			
۰/۵۸			
۰/۸۵			
۲/۸۰	۳/۰۳	۳/۸۴	۵/۴۸
درصد واریانس			
۰/۲۵۲	۰/۲۷۳	۰/۳۴۶	۰/۴۹۴
ارزش‌های ویژه			
۰/۷۰			
درصد واریانس تجمعی			

منبع: یافته‌های پژوهش

جدول ۸. نتایج آزمون رتبه‌ای فریدمن برای بررسی معنی‌داری اختلاف میانگین عوامل مؤثر

شاخص	آماره کای دو	Df	سطح معنی‌داری
	۱۶۶۰/۷۷	۷	۰/۰۰۰۱

منبع: یافته‌های پژوهش

طبق جدول شماره ۹ و براساس آزمون فریدمن اولویت‌ها، و موانع توسعه ورزش همگانی در پارک بانوان شیراز به ترتیب زیر می‌باشد که نتیجه عامل فردی و شخصی ۷/۵۳ و عامل فعالیت ۶/۶۷ و عامل آموزش و آگاهی ۵/۶۱ و عامل ضعف مدیریت ۵/۵۲ و عامل اجتماعی ۳/۸۴ و عامل عدم مشارکت و حمایت اطرافیان ۳/۳۱ و عوامل روان‌شناختی ۱/۷۶ می‌باشد.

دول ۹. آمار توصیفی فریدمن

Mean Rank	
فردی و شخصی	۷/۵۳
فعالیت	۶/۶۷
آموزش و آگاهی	۵/۶۱
ضعف مدیریت	۵/۵۲
اجتماعی	۳/۸۴
عدم مشارکت و حمایت اطرافیان	۳/۳۱
عوامل روان‌شناختی	۱/۷۶

منبع: یافته‌های پژوهش

نتیجه‌گیری

پژوهش حاضر باهدف بررسی موانع توسعه گردشگری ورزشی در پارک بانوان شیراز انجام گرفت و نهایت نتایج آزمون تحلیل عاملی مشخص شد که عوامل فردی و شخصی، محدودیت زمانی، عامل روان‌شناختی، ضعف مدیریت، عدم آگاهی و آموزش، اجتماعی، عدم مشارکت و حمایت اطرافیان و محیط فعالیت به ترتیب معرف موانع توسعه ورزش همگانی در پارک بانوان شیراز بودند.

عوامل فردی و شخصی

براساس نتایج آزمون تحلیل عاملی اکتشافی مشخص شد که عامل اول تقریباً با وضوح بالایی معرف بعد «فردی و شخصی» است. به طوری که ۱۴ گویه مربوط به این مؤلفه بار عاملی قابل ملاحظه‌ای (از ۰/۵۹ تا ۰/۷۱) در این عامل داشته‌اند. این یافته با تحقیقات پور شجاعی (۱۳۹۲) که فضاهای عمومی و فضاهای عمومی ویژه زنان را در میزان پاسخگویی به نیازهای بانوان مؤثر گزارش کرده‌اند. تیموری (۱۳۸۸) این پارک‌ها در برآورده کردن نیازهای مختلف بانوان عملکرد مطلوبی داشته است، همخوانی دارد. باوجود که سال‌های پس از پیروزی شکوهمند انقلاب اسلامی، پیشرفت‌های زیادی در خصوص فعالیت‌های گردشگری ورزشی زنان حاصل شده است؛ ولی مشاهدات تجربی حاکی از آن است که در جامعه ما، مشارکت‌های گردشگری ورزش زنان در مقایسه با مشارکت گردشگری ورزشی پسران نرخ کمتری دارد. هرچند در سال‌های اخیر حضور زنان در عرصه فعالیت‌های ورزشی، رشد محسوسی داشته اما این رشد در مقایسه با مشارکت ورزشی مردان و با توجه به جمعیت زنان قابل ملاحظه نیست و رسیدن به سطح مطلوب مشارکت در گردشگری ورزشی، تلاش‌های بیشتری را می‌طلبد. لذا موانع فرهنگی و یا مذهبی از لحاظ پوشش و

موارد این چینی در میزان مشارکت زنان اهمیت دارد و پارک‌ها یا مکان‌های مختص بانوان که این آزادی را به زنان می‌دهد می‌توان در استقبال و زنان داشته باشد.

محدودیت زمانی

براساس نتایج آزمون تحلیل عامل اکتشافی مشخص شد که عامل دوم نشان‌دهنده بعد «محدودیت زمانی» است. هفت گویه از گویه‌های اصلی این مؤلفه، دارای بار عاملی از ۰/۶۰ تا ۰/۸۵ می‌باشد. این یافته با تحقیقات کرنیچین^۱ (۲۰۰۶) در تحقیقی که بر محدودیت فرصت و زمان شخصی مرتبط با عدم فعالیت بدنی انجام داد و پارک را به‌عنوان یک فضای عمومی در تجربیات مثبت و منفی زنان معرفی می‌کند، در تبیین این یافته می‌توان گفت که از عواملی که مانع توسعه ورزش همگانی بانوان می‌گردد می‌توان به کمبود وقت و زمان به علت مشغله زیاد کاری، کمبود علاقه، عدم خود اعتمادی و خودباوری زنان و ... که آموزش خانواده‌ها، مدارس و مراکز آموزشی برای تقویت بنیان‌های شخصیتی زنان در بلندمدت در افزایش سهم زنان ضروری است، اشاره کرد.

عامل روان‌شناختی

براساس نتایج آزمون تحلیل عامل اکتشافی مشخص شد که عامل سوم معرف بعد «عامل روان‌شناختی» است. بار عاملی گویه‌های اصلی این مؤلفه از ۰/۷۲ تا ۰/۷۹ در نوسان است. این یافته با تحقیقات فرشی صبح خیز (۱۳۹۰) که گزارش کردند توسعه فضاهای ورزشی بانوان در بعد جسمانی و روان‌شناختی موجب زیبایی و تناسب اندام، تقویت و درمان جسم، آرامش روان و اعصاب، افزایش اعتمادبه‌نفس، تخلیه انرژی و عامل پیشگیری از استرس و افسردگی در زندگی روزمره می‌شود و نیز در بعد اجتماعی تأثیرات فراوانی بر زندگی اجتماعی بانوان دارد، به‌طوری‌که ورزش موجب جلوگیری از آسیب اجتماعی، افزایش تعاملات اجتماعی، گذران اوقات فراغت، کارایی در زندگی روزمره و سلامت و نشاط اجتماعی می‌شود. همخوانی دارد. صدراتی (۱۳۸۷)، در بررسی میزان دسترسی زنان به خدمات ورزشی در سراسر کشور مانند، سلامتی، تقویت روحیه، علاقه به ورزش، لاغر شدن و پر کردن اوقات فراغت تأکید می‌کنند، در تبیین این یافته می‌توان گفت که باید فعالیت‌های ورزشی بانوان براساس علایق ورزشی و نیازهای شخصی آن‌ها برنامه‌ریزی شود، در غیر این صورت تمایل به مشارکت در فعالیت ورزشی بیشتر شده و این مسئله تبدیل به عاملی که از مشارکت آنان ممانعت می‌کند.

ضعف مدیریت

براساس نتایج آزمون تحلیل عامل اکتشافی مشخص شد که عامل چهارم نیز با توجه به محتوای گویه‌ها، بعد «ضعف مدیریت» نام‌گذاری شد. بار عاملی گویه‌ها از ۰/۶۵ تا ۰/۷۶ در این عامل قرار گرفته‌اند. این یافته با تحقیقات منظمی، علم و بوشهری (۱۳۹۰) گزارش کردند که عوامل به ترتیب اولویت بر توسعه تربیت بدنی ورزش بانوان فرهنگی و اجتماعی و ساختاری، مدیریتی، انسانی و تخصصی جمهوری اسلامی ایران می‌باشد. در تبیین این یافته می‌توان عنوان کرد که راهبردهای ورزش همگانی طرح جامع ورزش باید به‌گونه‌ای تدوین شود که بتواند با استفاده مناسب از قوت‌ها و فرصت‌های موجود نظیر حمایت‌های قانونی و دینی، وجود متخصصین و کارشناسان، تعدد رسانه‌های

^۱ Krenichyn

ورزشی، مشارکت و فرهنگ بالای مردمی وجود اماکن طبیعی کافی، در جهت کاهش ضعف مدیریتی در توسعه ورزش همگانی کشور برآید، راهبردها می‌بایست، به‌گونه‌ای باشند، تا با بالا بردن فعالیت بخش خصوصی در حوزه احداث محیط‌های مناسب جهت ورزش همگانی، بالا بردن کیفیت ایستگاه‌ها و امکانات ورزش همگانی، بالا بردن کیفیت فضاهای ورزش همگانی بانوان، معلولان و روستاییان، بالا بردن میزان استفاده از متخصصین و با بالا بردن پوشش رسانه‌ای و کیفیت اطلاع‌رسانی، بتوانند از ضعف‌های محیطی ورزش مربوطه بکاهند و در جهت برخورد با تهدیدات محیطی، پیش بروند.

عدم آگاهی و آموزش

براساس نتایج آزمون تحلیل عامل اکتشافی مشخص شد که عامل پنجم معرف بعد «عدم آگاهی و آموزش» است. به‌طوری‌که ۸ گویه مربوط به این مؤلفه بار عاملی قابل ملاحظه‌ای (از ۰/۵۳ تا ۰/۷۸) در این عامل داشته‌اند. این یافته با تحقیقات مرادی، احمدی و هنری (۱۳۸۹) گزارش کردند که ارتباط مستقیم و معناداری بین نقش چهارگانه (اطلاع‌رسانی، مشارکت اجتماعی، آموزشی و فرهنگ‌سازی) رسانه‌های ورزشی با توسعه فرهنگ ورزش همگانی و قهرمانی وجود دارد و رسانه‌های ورزشی می‌توانند در این راستا نقش به‌سزایی ایفاء نمایند. همچنین بین عوامل مؤثر نقش چهارگانه رسانه‌های ورزشی در توسعه فرهنگ ورزش همگانی و قهرمانی تفاوت معناداری وجود دارد. پدیدآور، فراهانی و گودرزی (۱۳۸۸) با توجه به نتایج کسب شده گزارش کردند که شرایط ویژه و گسترش زندگی ماشینی، پایین بودن نسبت جمعیت ورزش قهرمانی به جمعیت استان و مشارکت پایین بانوان در ورزش همگانی، می‌توان بر اساس داده‌های به دست آمده از پژوهش با تدوین استراتژی توسعه ورزش همگانی و قهرمانی استان و با برنامه‌ریزی مناسب در جهت ارتقاء فرهنگ ورزش همگانی، جلب مشارکت بخش خصوصی و نهادهای فعال در ورزش، توسعه اماکن ورزشی، توجه به رشته‌های مدال‌آور و پایه به رشد و توسعه ورزش همگانی و قهرمانی را جزء نقاط قوت، ضعف، فرصت‌ها و تهدیدها و عوامل داخلی و خارجی ورزش همگانی و قهرمانی استان مشخص کردند. قربانی (۱۳۸۶)، گزارش کردند که اختلاف معنی‌دار در میزان میانگین رضایتمندی افراد از ابعاد پنج‌گانه کیفیت خدمات در پارک‌های وجود دارد که ناشی از متفاوت بودن نوع خدمات ارائه شده و انتظارات مراجعه‌کنندگان بوده و نیز از لحاظ میانگین رضایتمندی افراد پارک‌های بانوان، شمس، ائل‌گلی، مشروطه و منظریه به ترتیب اولویت قرار داشتند، همخوانی دارد. در این زمینه به نظر می‌رسد، افزایش سطح آگاهی افراد از طریق آموزش و تشویق آنان برای شرکت در ورزش و فعالیت‌های بدنی مؤثر باشد.

محیط اجتماعی

براساس نتایج آزمون تحلیل عامل اکتشافی مشخص شد که عامل ششم نشان‌دهنده بعد «اجتماعی» است. چهار گویه از گویه‌های اصلی این مؤلفه، دارای بار عاملی از ۰/۶۷ تا ۰/۷۵ می‌باشد. این یافته با تحقیقات قربانی (۱۳۸۸)، در بررسی تأثیرات روانی اجتماعی پارک‌های شهری در بهبود کیفیت زندگی شهروندان به این نتیجه رسیدند که شهروندان تبریزی بیشتر به منظور دسترسی به هوای سالم، تفریح خانوادگی، کسب نشاط و دوری از آلودگی‌ها و تنگی محیط مسکونی، پیاده‌روی، رفع خستگی، و گریز از یکنواختی زندگی به پارک‌های شهری روی می‌آورند. کوپر

و فرانسیس^۱ (۱۹۹۷) بیان کردند که پارک‌های جنگلی شهری خدمات اجتماعی، محیطی و اقتصادی متعدد با ارزش قابل اندازه‌گیری را برای شهرها فراهم می‌کنند. مانلون^۲ (۲۰۰۳) نیز استقرار پارک‌های شهری به جهت تاثیری که بر کیفیت زندگی شهری و نیل به توسعه پایدار بودن دارند و از سوی دیگر به جهت بار مالی بدون بازگشت سرمایه و سودی که برای شهرداری‌ها به‌جای می‌نهند، همخوانی دارد. این واقعیت کاملاً پذیرفته‌شده است که فعالیت‌های ورزشی برای عموم مردم لازم و مفید است، و جامعه باید از این فعالیت‌ها بخصوص در بانوان حمایت کند. چراکه زنان بارها شایستگی و لیاقت خود را برای مشارکت فعال در ورزش و فعالیت‌های ورزشی به اثبات رسانده‌اند، اما همواره مرزهایی در برابر زن ترسیم کرده است و این مرزها نقش اجتماعی او را به‌عنوان موجودی مؤنث و ضعیف معرفی کرده‌اند. در بسیاری از اوقات به واسطه همین تحمیل اجتماعی، زن بر سر دوراهی زن بودن یا پرداختن به ورزش قرار گرفته و می‌بایست یکی را برگزیند چراکه در اغلب جوامع انسانی، مشارکت ورزشی به‌گونه‌ای سنتی منحصر به مردان بوده است. تدوین برنامه فرهنگی و تربیتی منطبق با اصول و مبنای اسلامی و ایرانی با استفاده از متخصصین و زیدگان ورزشی، مذهبی، روانشناسی و جامعه‌شناسی که نگرش ورزشی داشته و نیازهای واقعی جوانان را لمس کنند چراکه جامعه از فقر فرهنگ ورزشی لطمه اساسی دیده است.

عدم مشارکت و حمایت اطرافیان

براساس نتایج آزمون تحلیل عامل اکتشافی مشخص شد که عامل هفتم معرف بعد «عدم مشارکت و حمایت اطرافیان» است. بار عاملی گویه‌های اصلی این مؤلفه از ۰/۶۷ تا ۰/۷۵ در نوسان است. این یافته با تحقیقات عسگری زاده (۱۳۸۸) گزارش کردند که پارک‌ها یک راه حل مناسب برای آزادی و راحتی زنان می‌باشند و رضایت مندی بانوان در این پارک‌ها مورد تأکید قرار دادند. می‌توان گفت که خانواده‌ها و بستر خاص حاکم بر اجتماع، به‌عنوان یکی از موانع مؤثر بر کاهش سطح ورزش زنان شناخته شده‌اند. عواملی مانند، مخالفت والدین و همسر با ورزش زنان، وضعیت اقتصادی خانواده، مراقبت از فرزند، ترس والدین از افت تحصیلی ازجمله عوامل مؤثر در خانواده‌ها می‌باشند، که آموزش‌های مستمر و بلندمدت از جانب صدا و سیما، مراکز آموزشی می‌تواند وضعیت ورزش زنان را در این بعد بهبود بخشید.

محیط فعالیت

براساس نتایج آزمون تحلیل عامل اکتشافی مشخص شد که عامل هشتم نیز با توجه به محتوای گویه‌ها، بعد «محیط فعالیت» نام‌گذاری شد. بار عاملی گویه‌ها از ۰/۶۰ تا ۰/۸۵ در این عامل قرار گرفته‌اند. این یافته با تحقیقات محمدی (۱۳۸۸) که گزارش کردند برای دسترسی عادلانه به وضعیت مطلوب که یکی از مؤلفه‌های توسعه پایدار باید بر ارزیابی توزیع و توسعه پایدار فضاهای سبز شهری و برآورد نیازها، کمبودها و پیش‌بینی با توسعه پایدار شهری و شناسایی میزان اراضی اختصاص یافته به این کاربری و همچنین بررسی وسعت، سرانه با توجه سهم درصدی که در سطح شهر به خود اختصاص داده و نهایتاً ارائه راهکارهای برای دسترسی عادلانه به وضعیت مطلوب توجه شود. محمدی (۱۳۸۷)، در تحلیل توزیع فضایی و مکان‌گزینی پارک‌های شهری با استفاده از سیستم اطلاعات جغرافیای

¹ Cooper, Francis

² Manlun

گزارش کردند که تعداد پارک‌های ناحیه‌ای و شهری در منطقه، کافی می‌باشد ولی پارک‌های واحد همسایگی و محله‌ای کافی نمی‌باشند و نیز پارک‌های موجود از لحاظ رعایت نظام سلسله مراتب کالبد شهری متوازن و متعادل نیستند (یعنی به نسبت مقیاس‌های نظام کالبدی، اندازه و شعاع پوشش پارک‌ها درست نبوده است و تعدادی از پارک‌ها درست مکان‌یابی نشده‌اند)، همخوانی دارد. نصیری (۱۳۸۶)، نیز گرانی وسایل ورزشی و عدم امکانات ورزشی را جز علل عدم مشارکت ورزشی دختران می‌داند، همسو می‌باشد. در تبیین این یافته می‌توان گفت که به علت عواملی مانند عدم استقلال مالی، عامل فرهنگی و امکاناتی می‌توانند به‌عنوان یک عامل بازدارنده در میزان مشارکت آنان نقش داشته باشد، و توانایی پرداخت هزینه‌های فعالیت ورزشی و باشگاه‌های ورزشی را ندارند و در مورد زنانی که دارای توان مالی هستند، نبود محیط‌های فعالیت مانند امکانات و تجهیزات با میزان مشارکت در فعالیت‌های ورزشی بانوان ارتباط دارد و این نتیجه نشان‌دهنده اهمیت محیط‌های ورزشی تفریحی ویژه بانوان، وسایل و تجهیزات ورزشی که ابزار انجام فعالیت‌های ورزشی هستند، می‌باشد و نبود یا نقض در آنان باعث اختلال در اجرای صحیح تمرینات و حرکات ورزشی می‌شود، آشکار است که ابزار و امکانات مطلوب‌تر باعث تسهیل فرآیند یاددهی-یادگیری می‌شود، و امکانات و فضاهای مناسب می‌تواند عامل موثری باشد.

منابع

- آصفی و همکاران (۱۳۹۳) بررسی عوامل سازمانی مؤثر در نهادینه کردن ورزش همگانی در ایران. پژوهشنامه مدیریت ورزشی و رفتار حرکتی، سال دهم شماره بیستم، پاییز و زمستان ۱۳۹۳، صص ۷۶-۶۳.
- اباذری، یوسف، صادقی، سهیلا، حمیدی، نفیسه (۱۳۸۷)، احساس ناامنی در تجربه زنان از زندگی روزمره، پژوهش زنان، دوره ۶، شماره ۱، صص ۷۵-۱۰۳.
- اکبری، رضا؛ پاکبانیان، سمانه (۱۳۹۱)، تأثیر کالبد فضاهای عمومی بر احساس امنیت نشریه اجتماعی زنان نمونه موردی: محله نارمک و شهرک اکباتان شهر تهران هنرهای زیبای معماری و شهرسازی، ش ۱۷، صص ۵۳-۶۴.
- اسماعیل پور، احسان (۱۳۸۵) بهره‌وری از اوقات فراغت با توجه به نظرات جامعه‌شناسان و مقایسه آن با آموزه‌های وحیانی، مجله پژوهش‌های دینی، شماره ۱۴ زمستان ۱۳۸۵، صص ۲۰۷-۱۸۳.
- الماسی فر، نینا و مجتبی انصاری (۱۳۸۹)، بررسی امنیت محیطی در پارک‌های منطق‌های به‌عنوان بخشی از فضاهای شهری از دیدگاه زنان برپایه رویکرد نمونه موردی: پارک ساعی، مدیریت شهری، شماره ۲۵، صص ۵۵.
- اسمعیلی، اکبر (۱۳۸۱)، تحلیل فضای سبز (پارک‌های شهری) بر اساس برنامه‌ریزی شهری نمونه موردی: مناطق ۱ تا ۸ تبریز، ایان نامه کارشناسی ارشد رشته برنامه‌ریزی شهری و منطقه‌ای، استاد راهنما دکتر علی عسگری، دانشکده هنر دانشگاه تربیت مدرس. س
- احسانی، محمد (۱۳۸۴)، "سطح مشارکت ورزش بانوان در ایران و عوامل بازدارنده فعالیت‌های ورزشی". مجله علوم انسانی دانشگاه تربیت مدرس، صص ۲۷.
- اسماعیلی، فاطمه (۱۳۸۰)، بررسی رابطه قشریندی اجتماعی-اقتصادی ورزش همگانی در شهر تهران، پایان نامه کارشناسی ارشد، به راهنمایی دکتر واعظ موسوی، دانشکده تربیت‌بدنی، تهران، دانشگاه تهران،
- تیموری، راضیه (۱۳۸۹) ارزیابی تناسب فضایی مکانی پارک‌های شهری مطالعه موردی: پارک‌های محله‌ای منطقه ۲ تبریز مجله علمی پژوهشی فضای جغرافیایی دانشگاه آزاد اهر، شماره ۳۰، صص ۱۳۷.
- تیموری، راضیه (۱۳۸۸) "ارزیابی تناسب فضایی-مکانی پارک‌های شهری با استفاده از GIS مورد نمونه پارک‌های محله‌ای منطقه ۲ شهرداری تبریز" پایان نامه کارشناسی ارشد جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری دانشگاه زنجان
- جلالی فراهانی، مجید (۱۳۸۷)، مدیریت اوقات فراغت ورزش‌های تفریحی، انتشارات و چاپ دانشگاه تهران.

- جوادی پور، محمد. سمیع نیا، مونا (۱۳۹۲). "تبیین موقعیت راهبردی و ارائه استراتژی توسعه ورزش همگانی در ایران"، پژوهش‌های مدیریت ورزشی و علوم حرکتی، بهار و تابستان ۱۳۹۲ شماره ۵، صص ۲۸-۱۵.
- زنگی‌آبادی، علی و رخشانی نسب، حمیدرضا (۱۳۸۷). تحلیل آماری - فضایی نماگرهای توسعه فضای سبز شهری (نمونه موردی: مناطق شهری اصفهان)، مجله محیط‌شناسی، سال سی و پنجم، شماره ۴۹، صص ۱۱-۱۰۹.
- سجادی نصراله، هنری حبیب، تیموری آتوسا (۱۳۸۹). بررسی و مقایسه کارکرد مرکز توسعه ورزش همگانی و تفریحی، و مرکز توسعه ورزش قهرمانی ایران، بر اساس مدل وایزبورد. پژوهش در علوم ورزشی. شماره ۲۶- صص ۱۷۰.
- سوادی، مهدی (۱۳۹۴). طراحی الگوی توسعه ورزش همگانی و تدوین استراتژی اجرایی آن. رساله دکتری. دانشکده تربیت بدنی و علوم ورزشی. دانشگاه گیلان.
- شعبانی عباس، غفوری فرزاد، هنری حبیب (۱۳۹۳)، مطالعه سیاست‌ها و راهبردهای ورزش همگانی نظام جامع توسعه ورزش کشور. نشریه مطالعات مدیریت ورزشی، شماره ۲۷ بهمن و اسفند ۱۳۹۳، صص ۳۰-۱۵.
- غفرانی، محسن. جلالی فراهانی، مجید. (۱۳۸۸) طراحی و تدوین راهبرد توسعه ورزش همگانی استان سیستان و بلوچستان. نشریه حرکت. شماره ۳۹ صص ۱۰۷.
- فیروزه، نگار (۱۳۹۲) بررسی علل و پیامدهای استقبال از پارک بانوان تهران، مقاله‌های همایش‌های ایران، اولین همایش ملی جغرافیا، شهرسازی و توسعه پایدار
- قربانی، رسول (۱۳۸۹) تحلیلی بر نقش پارک‌های شهری در ارتقای کیفیت زندگی شهری با استفاده از الگو، نمونه موردی: پارک‌های شهر تبریز، پژوهش‌های جغرافیایی، شماره ۴۲، صص ۶۱-۴۷.
- قلی نیا، جوادی پور، محمد. (۱۳۸۷). مفهوم شناسی ورزش همگانی باهدف بازاریابی جایگاه ۷ ورزش شهروندی (اهداف و کارکردها و بسترها). تهران
- کاشف، میرمحمد، (۱۳۷۹). بررسی وضعیت ورزش همگانی در ایران و توصیه برای توسعه آن. چکیده. مقالات چهارمین همایش ملی تربیت بدنی. و علوم ورزشی. صص. ۸۶.
- لقائی، ح (۱۳۸۲). مدیریت ایمنی در پارکها و فضای سبز شهر تهران. مجله علوم و تکنولوژی محیط‌زیست شماره ۲۹ صص ۱۹-۳۸.
- لوستا و دیگران (۱۳۹۰)، نگرشی نو برتنوع فرهنگی در فضاهای عمومی با تأکید بر پارک های شهری، مترجم وراز مراد یمسحی و دیگران، انتشارات سازمان فناوری اطلاعات و ارتباطات شهرداری تهران
- مجنونیان، هنریک (۱۳۷۴)، مباحثی پیرامون پارکها، فضای سبز و تفرجگاهها، سازمان پارکها و فضای سبز شهرص. ۳۸- تهران، شماره ۲۳.
- محمدی، مهدی، (۱۳۸۸) تحلیل توزیع فضایی و نحوه مکان‌گزینی پارک‌های شهری با استفاده از GIS. فصلنامه مدیریت شهری، شماره ۴۱ مطالعه موردی: منطقه ۴ زاهدان
- مؤمنی، اعظم (۱۳۹۳). برنامه‌ریزی اکوتوریسم شهری با تأکید بر نقش باغ‌های شیراز در توسعه فرهنگ توریسم پایدار. پایان نامه کارشناسی ارشد. موسسه آموزش عالی قشم.

Abkar, M., Kamal, M.S.M., Mariapan, M., Maulan, S., and Sheybani, M. (2010) The Role of Urban Green Spaces in Mood Change. Australian Journal of Basic and Applied Sciences, 4(10): 5352-5361.

Ansoff, H. (1994) Comment on Henry Mintzberg's "rethinking strategic planning". Lang Range Plan; 27(3). PP: 2-31.

Brill, J.C., Probst, D.L., Greenhouse, B., Schell C. Macera, A. (1998). Clinical feasibility of a free-weight strength-training program for older adults. The Journal of the American Board of Family Practice; 11(6): 445-451.

Brill, A.M., Drimmer, L.A., Morgan and Gordon N.F. (1995). The feasibility of conducting strength and flexibility program for elderly nursing home resident with dementia. The Gerontologist; 35(2): 263-266.

Cooper and Francis (1997) People Places. New York: Van Nostrand Reinhold Company.

- Chiesura Anna,(2004), The Role of Urban Parks for The Sustainable Sity, Landscape and Urban Planning
- Chiari, Klaus Seeland(2004), Are Urban Green Space Optimally Distributed to Act as Place for Social Integration? Forest Policy and Economics.
- Chiesura, a (2004). The Role of Urban Parks for the Sustainable Sity, Landscape and Urban Planning Journal 68: 129-138.
- Day, Kristen(2000), The Ethic of Care and Women's Experiences of Public Space, Journal of Environmental Psychology, No 20, pp 103-124.
- Day, K., C. Stump & D. Carreon (2003). "Confrontation and loss of control: Masculinity and men's fear in public space". Journal of Environmental Psychology. Vol. 23. Pp. 311-322.
- Firdaus, Ginanjar. (2007). "Study of Public Skate Park in Semarang Civic
- Franck, K, Paxson, L (1989) "Women and urban public space.In public Places and Spaces".IAltman, EH Zube, pp.121-146.Plenum Press, New York.
- Fisher.M. (1996).sport participation in an urban university Guestionnaire Survey and Collaborative GIS Techniques to ImproveAttitude Measurements
- Grove. (1998)jstudy of functions of sport a subsequent test of spreitzer and snyders research
- Handerson, K.A., Ainsworth T.E.B. (2001). "Researching Leisure and Physical Activity women of color Issues and Emerging Questions". Leisure Siences.
- Khoshla, P (2006), Gender, Race, and Class in a Neoliberal Torento,
- Krenichyn, K., (2006). The only place to go and be in the city': women talk about exercise, being outdoors, and the meanings of a large urban park. Health & Place, 12, 631-643
- Krenichyn, K., (2004). Women and physical activity in an urban park: Enrichment and support through an ethic of care. Journal of Environmental Psychology, 24117-130.
- Kiavar, D, (2011). User assessment in public spaces by gender: a survey on seğmenler and kecgoren parks in Ankara, 2011.
- Lorange, P, Vancil, R.F, (1995), Tailor-making the corporate planning system's design, in Strategic planning and Control Issues in the strategy process, Blackwell, Cambridge
- Lansing, J. B., & Marans, R.W. (1969). Evaluation of Neighborhood Quality. AIP Journal, 11, 195-199
- Muderrso.Lo.H.and Dem.R.Z. (2004). "The Relationship between Perceived
- Manlun, Yang(2003), Suitability Analysis of Urban Green Space System Based on GIS, ITC.
- Manlun, Y (2003). Suitability Analysis of Urban Green Space System Based on GIS .International Institute for Geo-information Science and Earth Observation.
- Naul, Roland and Ken, Hardman (2002). Sport and physical education in Germany, published by routledy London.

